

Garsas Amerikos Lietuviu.

No. 32

SHELANDOAH, PA. & PITTSBURGH, PA., 7 d. RUGPJUCZIO (AUGUST), 1897 m.

Metas IV.

ENTERED AS SECOND CLASS MAIL MATTER AT THE POST-OFFICE AT SHENANDOAH, PA.

GARSAS PADIDINTAS.

Kas nedelia prie „Garso“ duosis
priedas, isz kurio per metus
pasidarys 6 kningutes
104 puslapiu.

Iszpildydami savo prizadejima p a d i d i t i G a r s a, pradadame iszleisti „Lietuvizska Knigyna“, kuris iszeis kas nedelia.

„Lietuvizsko Knigyno“ ypatingu siekiu bus praplatiti tarp lietuviu meile skaitymo ir meile knigu – o per knigas apszvietima. Delto talpisme jame („L.K.“) geresnes apysakas (originaliskas ir isz kitu kalbu iszverstas) ir tik tokius straipsnius, kurie nurodys kelius kaip ikurti toje ar kitoje vietoje skaitynycias ir patraukti zmonis prie skaitymo. „Lietuvizskame Knigyne“ patilps ir svarbesni moksliszki straipsniai. Iszdavēju velyjimu yra, kad „Lietuvizskas Knigynas“ pastotu rysiu vienyjancziu visas lietuviszkas skaitynycias ir draugystes, kurios rupinasi apie uzdejima knigynu. Del veikesnio pasiekimo to siekio, uzkvieciame visus Tėvynę ir Tautyte mylinczius brolius sadarbinjauti su mumis, pri-siuncziant trumpas zinutes apie skaitynycias savo kraszte, apysakas ir kitokius rasztus. Uz geresnius rasztus, mes stengsimės atlygti raszėjui mūsų spau-stuvės knigelėms arba ir pinigais.

„Lietuvizskas Knigynas“ kasztuos Amerikoje ant metų 70c.; 40c. ant pusmeczio. Pavieniai numeriai po 2c.

„Garso Amerikos Lietuvių“ skaitytojai gaus „Lietuvizska Knigyna“ už dyką.

Tikimės, jog tokia permaina patiks mūsų skaitytojams. Atmetę 4 puslapius (virszutinius), jie turės kas nedelia po 12 puslapių apysakos ir taip skaitymų, kuriuos lengvai galima bus susiuti ir pasidaryti ka du mėnesiai po knigą 104 puslapių, t. y. szeszias knigas ant metų, talpinan-czias 624 puslapius puikių skaitymų.

Pilnai užsimokėjusiems skaitytojams Garso redak-cija apsiima už dyką subrosziuruoti užlaikytus jų numerius „Lietuvizsko Knigyno“; turi pridėti tiktai už 6 centus markių dėl apmokėjimo persiuntimo kasztų.

Isz Szenadorio.

Darbai po truputį eina vis geryn. Dabar dirba po 5 dienas ant nedėlios. Po nedėliai jau dirbsią visas dienas ir mainieriai tikisi, jog dirbs ne po tris bertainius, bet pilną laiką. Su pasigerinimu darbu, pradada atkusti ir vertelgos.

2 d. Rugpjuczio mainose Maple Hill nulaužė koją lietuviui Karaliui Kazlauckui.

Jonui Czeakaicziui Vegenio mainose sužeidė ranką ir nukirto pirsztą iki antram krump-liui.

4 d. Rugpjuczio mainose No. 3 užgriuvo Juozą Karevicių, lietuvi. Vienok ji nekliaudė, tik kelias, kuriuomi reikėjo iszeiti, buvo užverstas anglimis. Iszbuvo ten be nedaugio parą, nes likos užgriutu 12 valanda (per pietus), o atkasė ji ant rytojaus 7 adyną isz ryto. Padėjimas neužvydėtinas, ypacz, kad nežinojo, ar galės kada ji atrasti, ar ne.

4-tos dienos vakarą, apie 9 valandą, mūsų miestelį aplankė baisios perkunijos. Nuo ži-

bainių ant gatvių buvo szvie-su, kaip dieną. Perkunas trenkė apie porą sykių ir pacziam mieste. Ties Pennsylvanijos dypu numuszė kampa inžinų triobesio.

4 d. Rugp. pasibaidęs arklys p. K. Czivynsko, sutraukė plėszkes, sumuszė vežimą ir pats locninikas tik per plauką likos gyvu.

Cascarets sudrutina skilvį, inkstus ir žarnas. Niekad neapsilpnina nei skaudulių nepadaro.

Gromatnyczia.

„Tėvynės Sargo“ Redakcijai. Geistume žinoti, dėlko nėra siuncziamas Jusų laik-rasztis p. M. Gaubui, Bx. 779, Traverse City, Mich., nors Jums už jį pinigų prisuntėm, padavėm pirmiausiai jo adresą No 7 GARSO, paskui laiszke. Taipgi ir kiti, kurie per mus nusiuntė Jums pinigų, guodžiasi, kad negauna visų numerių, o ir mes patys gavome tik 3 pirmus numerius ir szesztą. Teik-kites reguliariškai siuntinėti tiems skaitytojams, už kuriuos mes Jums užmokėjom.

St. Rabikauckas

laiko savo SZTORELĮ ant 83 Pine st., Elizabeth Port, N.J. Nepamirszkit atkankyti „Pustel-nyko Namelio“.

Varszavoj kratos.

Suszaude amerikieti.

Ateivius i kariumene.

Pusė milijono už iszradi-ma.

Indijos maisztinikus ang-lai visur pergali.

Dunojus patvino.

Kretiecziiai priimtų autonomija.

MASKOLIJA.

Varszavoj maskolių policija kas dien daro kratos ir suar-sztavojo daugybę žmonių. Tarp kitų yra suar-sztavoti zinomia aludariai — Jung'as ir broliai Benisz. Sako, masko-liai užuodę kokį lenkų suokal-bį.

VOKIETIJA.

Ant gelžkeldvario Poczdame, perdėstant paczo siuntinius isz vieno vagono i kitą, eks-pliodavo vienas pakas ir su-zeidė kilnojančią jį urėdiniką. Mat, buta su dinamitu. Nuo ko ir kam tas siuntinys buvo, policija negali susekti, nes antraszas ant dėžės yra su-draskytas.

KUBA.

Havanoj sudijo ispanai du amerikieciuzi, kurie kariavo su kubieciais už jų liuosybę. Vieną jų, Manuelių Fernandę-zą, apsudijo ant viso gyvenimo i kalėjimą, o jo draugą, kursai prisipažino, jog buvo korespondentų Amerikos laik-raszczių, tuojaus suszaudė.

BELGIJA.

Ne tik Amerikoj neužken-cziami ateiviai, neužkenzcia jų visur. Belgijoj pasiuntinių bu-tas perleido tiesą, pagal kurią turi tarnauti kariumenė visi ateiviai, kurie tik pagyvės Bel-gijoj ilgiaus per metus. Tą tiesą ineszė randas dėlto, kad atgrąsiti ateivius, kurie įsteigia daugybę kolonijū ties Brukse-liu ir Antverpija. Bet abejo-tina, kad senatas perleistų tą tiesą.

BRAZILIJA.

29 d. Liepos susirėmė ran-davas vaiskas su maisztinikais ties miestu Canudos. Randa-vas vaiskas negalėjo atlaikyti ir turėjo prasitraukti nuo skait-lingesnių prieszų, palydėjęs 3000 užmusztų; nespėjo nei užmusztųjų pasiimti. Dažino-jės apie tą nenusisekimą, pre-zidentas tuojaus suszaudė mi-nisterių rodą ir nutarė nusiųsti 4000 kariumenės i pagelbą.

ITALIJA.

Jaunas 23 metų italijonas Marconi pereitą subatą gavo nuo Anglijos kapitalistų \$60,000 ir \$499,000 akcijų-mis už tiesą įvykdinimo jo isz-rastujo telegrafo be dratų ir stulpų. Marconi netikėtai už-tėmijo, jog padedant Herz'o radijatorių ant žemės ir sujun-giant jį su vertikaliszku dra-tu ore galima persiųsti elektrą žeme. Darydamas mėginimus toliaus, jis iszmislijo budą persiųsti telegrafiszkas žinias per 12 mylių be jokių dratų. Iszradėjas tikisi, jog jam

pasiseks patobulinti savo isz-mislą taip, kad tasai galėsias užimti vietą dabartinių tele-grafų.

Marconi'o telegrafas ypacz bus naudingas karės laike; ne-prietelius negalės panaikinti telegrafiszku susineszimų tarp dviejų armijų; galima busią uždegti ir iszkelti i padauges neprietelių parako magazinus su pagelba elektros per tą Marconi'o aparatą.

Mėginimai, kuriuos darė Marconi akyveizdoje Italijos karaliaus ir italiszkos ministe-rijos, buvę pasekmingi.

INDIJA.

Maisztas vietinių Indijos gy-ventojų vis didinasi, inirtimas priesz anglus auga. 28 Lie-pos maisztinikai užklupo ant anglų kariumenės ties miestu Kotei. Szaudėsi visą parą. Isz anglų pusės buvo užmusztų 13, o suzeistų 43 kareiviai. Ant galo anglai iszvaikė mai-sztinikus, užmuszdami jų apie 90. Vienok maisztinikų skait-lius vis dauginasi, 1 d. Liepos buvo jau i 15 tukstanczių.

Naktį isz ano ketvergo i pėtnyczią vėl maisztinikai už-puolė ant anglų kariumenės guolio ties Malakand. Ilgai muszėsi, ant galo anglai nuga-lėjo maisztinikus, Visur aplink guolį degė laužai, tai kari-umenei buvo labai gerai tai-kyti i maisztinikus — anie kri-to, kaip musės nuo angliszku kulku.

Pereitą panedėlį vėl anglų kariumenė smarkiai sumuszė maisztinikus, kurie norėjo pa-imti tvirtynę Chakdorą. Isz maisztinikų pusės vėl daug ta-po užmusztų, isz anglų — ne-daugelis suzeistų.

AUSTRIJA.

Rytinė ir Augstutinė Austra-lijos baisiai patvino upės, vanduo pacziam Dunoju kyla. Patvinimas padarė daug blė-dies, sugriovė daug namų ir atėmė gyvastį nevienam žmo-gui. Tik vienam Viedniuj padarytą blėdį apskaito ant dvie-jų milijonų guldenų.

KRETA.

Kad apstabdyti sumiszimus ant Kretos Europos vieszpa-tysczių admiralai nutarė suvis neleisti turkų kariumenės ant salos. Kada Izmajilui Bey'ui apie tai davė žinot, jis pasakė, kad klausys sultono paliepmų, o ne keno kito. Gali isz to pasidaryti naujas diplomatiz-skas susipainiojimas.

Kretiecziiai jau priimtų auto-nomiją, kurios pirmiaus nenorejo.

PRANCUZIJA.

Isz Prancuzijostelegrafuoja, jog Marsilijos palicija užgro-bė didelę dinamito daugybę namuose pažvelgtųjų anarchistų.

Kad papuczkaiz taig kankina ir nesmagu darosi, valgyk Cascarets katariszkas cukerkas, isz ties pasvoiks, 10c. 25c.

R. A. Davenport

Parduoda visokius PECZIUS, kukni-nius ir dēl szilumos, Taipogi pataiso kukninius stogus ir užlaiko visokius daigtus reikalingus prie kuknlos.

R. A. DAVENPORT, 27 S. Jardin str Shenandoah, Pa,

Zinios isz Amerikos.

Saliunkai straukuoja.

Danville's Ill. miesto roda pakelė mokestį už pavelijimą szinkuoti iki \$800. Saliunkų susivenyimas protestavojo priesz tai ir reikalavo numu-szimo \$200, grasjdamiesi už-daryti savo karcziamas. Mies-to rodai nepaisius jų protestų, nenumazino mokescties, pertai visi to miesto saliunkai isztie-sų sustraikavo ir uždarė savo karcziamas pereitą panedėlį. Danville's gyventojai dabar turi eiti i artimesnius mieste-lius, arba nors už miesto, jei nori paszlapiti savo kosere.

Puodžių stralkas.

Trenton'e, N.J. puodžiai ant savo susirinkimo pereitą suba-tą nutarė praszyti darbdavių, kad per 60 dienų padidytų mokestį ant 12½ procentų, ant kiek 1894 nuražino. Ke-tino puodžiai per szią ne-dėlią taikytis su darbdaviais.

Nusztas straikierių prieszas.

In Scottdale, Pa. kumpānija „Scottdale Iron & Steel Co.“ atsiuntė darbinikus, ne-prigulinczius prie unijos, kad jie užimtų straikierių vietą. Vadass ty neprigulinczių prie unijos darbinikų, Cumming-sas, su trimis savo szalinikais susibarė ties saliuu su strai-kieriais, paskui susipeszė, ant galo pradėjo szaudytis. Vie-nas szuvis pataikė Cumming-sui i skruostą ir užmuszė jį ant vietos.

Viesulos vaisiai.

Baisi viesula užėjo ant Mc. Dowell'io farmos, gulinczios dviejoje myliose tolio nuo miesto St. Jose, Ill. Visus triobėsius sugriovė, patį Mc. Dowell'į ir szeszį jo seimynos sąnarius užmuszė i smertį, o tris sunkiai suzeidė.

Aliaskos anksas.

Mieste Indianapolis sudasirė klibas norinczių mėgti lai-mės su kasimu aukso Aliaskoj. 20 ypatų sudėjo po \$1000, o kita 20 važiuoja i Klondyke ir ten su tais pinigais darbuo-sis, o kiek bus pelno, visi da-lysis. Gyvastis ty, kurie va-žiuos i kasyklas, yra užaseku-ruojama ant klibo naudos.

Piktadėjų darbas.

Ties Thortown, Ind. iszszoko isz rėlių trukis geležinkelio Cleveland, Cincinnati, Chicago & St. Louis. Prieszaszczia isz-szokimo buvo pasibjaurėtinas darbas kokių piktadėjų, ku-rie tyezia taip užtaisė, kad trukis turėjo iszszokti. In smert užsimuszė keturi žmo-nės.

Pradėjo dirbti.

Philadelphijos priemiestij Ogontz pradėjo dirbti fabrikas „Hammond Edge Tool Works“, kuri porą mėnesių stovėjo.

Mellville'ej, N.J. pradėjo dirbti pirmiaus sustojęs cze-kiszkas skyrius stiklinės dirbtuvės Wheaton & Co.

Apie 2000 žmonių gavo dar-bą atsidiarius visiems skyriams blekių dirbtuvės Cleveland'e, O.

Stoka anglių.

Pereitą panedėlį paliovė dirbus akmeninių iszdarbinių Niedringhaus'o dirbtuvė, nes neteko anglių. 300 darbinikų neteko darbo.

Pralosztas stralkas.

Darbinjikai skurinės dirbtu-vės N. W. Mooney & Son mieste Kolumbus, Ind. pastrai-kavę apie 3 sąvaites turėjo sugrįžti prie darbo už senąją mokestį. Beveik visi strai-ka-vusieji buvo atgal i darbą priimti.

Andros.

Ottumova, Iowa, buvo di-delės perkunijos ir vėtros pe-reito utarnjko naktį. Rock Island'o pasażierinis trukis buvo sustabdytas per andrą. Daugybė nuverstų nuo kalno akmenų ant geležkelio priver-tė trukį sustoti. Visi trukio langai buvo iszmusztai. Gyven-tojams daržovės isznaikytos. Castle Rock, Colorado, de-pesza sako, kad nemažiau kaip 109 tiltų ant upės Plum's tapo nuneszta.

Didysis stralkas.

Straiko galo dar nematyt, nors turėjo savo konferencijas ir darbinikų vadai ir darbd-aviai.

29 Liepos Pittsburgh'e bu-vo suszauktas didelis mitin-gas, ant kurio atėjo 5.000 straikierių. Kada straikieriaiėjo paskui darbinikus, einan-čius i Plum Creek, kas juos prikaltiti sustraikuot, sze-rifo pagelbininkai i juos szovė. Straikieriai nieko ant to ne-atsakė, nes jų vadai dar priesz mitingą įprasžė, kad jie užsi-laikytų tyliai ir neperzengtų jokių įstatymų.

Ant mitingo buvo darbin-ikai isz Sandy Creek, bet po mitingui vėl visi prie darbo sugrįžo. Straikieriai neper-iskkdijo jiem.

Liepos 29 d. 400 straikierių isz Minonk, Wenona, Toluca, Kingley ir Streator užklupo ant kasyklų miesto Roanoke, Ill. ir priverstė jų savinikus prisizadėti, kad pertrauktų dar-bą kol pasibaigs stralkas.

1 d. Liepos kas žin kas su-degino tiltą ant geležinkelio Wheeling & Lake Erie tarp Dilleuvalle ir Long Run. Me-ta kaltę ant straikierių, bet tie ginasi.

2 Liepos Belleilles, Ill. kasyklos norėjo pritraukti straikierius prie darbo ir nors inžinai ilgą laiką kaukė, vos 6 darbinjikai atėjo dirbti.

Korespondencijos.

Pittston, Pa. Pas mus linksma naujiena ir geras pra-manymas: užsidėjo Blaivystės draugystė. 25 d. Liepos laikė pirmą susirinkimą, ant kurio prisiraszė iszsyk 21 sąnarys. Nutarė visi dailiai elgtis ir pa-lians lanke karczemas. 8 d. Rugpjuczio bus antras susirin-kimas bažnytinėj salej tuoj po sumai. Užprasdomi yra at-silankyti visi lietuviai, kurie nori buti blaivais žmonėmis. Veliju naujai užsimezgusiai Blaivystės draugystei turėti szimtus sąnarių.

Su guodone

J a u n i k a i t i s.

The Lithuanian Weekly
"Garsas Amerikos Lietuviu"
 THE VOICE OF AMERICAS, LITHUANIANS
 PUBLISHED EVERY SATURDAY
 BY
"Garsas Publishing Co"
 AT
 103 E. LLOYD STR.
 Shenandoah, Pa.
 &
 1012 Carson Str. S. S.
 Pittsburgh, Pa.
 V. J. STAGARAS
 RESPONSIBLE EDITOR.
 Translating & job work in english,
 lithuanian and polish languages
 done at reasonable prices.

"Garsas Amerikos Lietuviu"
 Iššeina kas subata

103 E. Lloyd str.
 Shenandoah, Pa.
 Kasztuoja
 nt visų metų..... 1 dol. ir 20 c.
 „ pusės metų..... 60c.
 3 mėnesių..... 30c.
 Shenandoah'o skaitytojai gali gauti
 GARSA užsimokėdami po 10c. kas mėnuo
 In užmarg su pristatymu iki Maskolij
 rubežiu..... 5 markės.
 Pinigus reikia siųsti registravotoje
 gromatoje arba per „money order“.
 Siunčiant nedaugiau kaip 60c., galima
 prisijusti pacztavoms markėms
 Korespondencijos, visoki rank-
 rasčiai ir pinigai turi būti siun-
 čiami ant szio antraszo:
 Garsas Publishing Co.
 Shenandoah, Pa.
 Siunčiant rasztus iz Europos galima
 padėti antraszų:
 REV. A. M. MILUKAS,
 SHENANDOAH, PA.

GARSO FONDAS
 del Emigrantu Namu.

Paukavo:

Garso Redakcija.....	\$25.00.
K. L.....	\$0.25.
Antanas B.....	\$0.75.
Jurgis Jaskevicia.....	\$1.00.
Jonas Montvilla.....	1.00.
V. Stagaras.....	1.00.
Kun. A. Burbas.....	\$50.00
V. D. Chmielaukas.....	\$5.00.
Mahanoy Plane, „Susiv.“ kuop.	\$10.00.
Chas. Pawell.....	0.46.
M. Masolas.....	\$5.00.
R. Brazinskas.....	0.50
Tamas Krizinauckas....	1.00
J. Ž.....	0.50
V. Rudzinskas.....	1.00
Izsviso.....	\$102.46.
Lietuvių aukos.....	\$360.44
„Lietuva“ surinko..	\$62.00.
Izsvis o ant Em. N...	\$524.90

Tokias naujienas, kaip įtai-
 symas knygynų prie draugys-
 čių su džiaugsmu pasveikina-
 me. Toksai knygynėlis yra tai
 labai svrbus dalykas. Dar
 naudingesnis bus toksai kny-
 gynas, jei iz jo galės netik
 draugystės šanariai, bet ir
 kiekvienas, norintys lietuvis
 pasinaudoti. Kad skaitytojai
 nesunaiktų arba ir visai ne-
 nužudyti knygų, apie tai gali-
 ma pasirūpiti, o sziep drau-
 gystei nepriderėtų pavydėti —
 kad kas skaito, tegul skaito.
 Pranesza mums, kad i d.
 Rugpjucio Simano Daukanto
 draugystė iz Chicago, Ill.,
 ant savo bertainio metų susi-
 rinkimo nutarė i savo knygyną
 parsitraukti kelis lietuviskus
 laikrascezius. Geistina, kad
 ir kitos drrugystės sektų tą
 pagirtiną paveikslą.

**Prieglauda dėl lietuviskų
 naszlaiczių.**

„Rytas“ No. 28 raszo:
 „Lietuviszka dėl naszlaiczių
 prieglauda reikalinga dėl su-
 drutinimo pamatų mūsų tau-
 tystės szitoje žemėje; apie tą
 reikalingumą negincys nei
 vienas žmogus, žinantys Ame-
 rikos gyvenimo iszlygas kas
 link mūsų tautystės. Paveik-
 lai geriaus kalba už ilgą sne-
 ką: Tulas Užupis atvažiavo iz
 Pensylvanijos i Waterbury,
 persiskyręs su moteria. Pon-
 kuriam laikui atvažiavo jo mo-
 teris, bet be vaikų, nes tuos
 iszdalino Philadelphijos prie-
 glaudy namuose. Tokia Užu-
 pienė, negavus rodos su viską
 prageriančiu vyru, pati sav
 atradus gerą darbą, po metų
 persiskyrimo, sujieszkojo iz
 airiszkų prieglaudy savo vai-
 kus. Bet koks nuliudimas
 motynai, kad pasirodė, jog
 vaikai jos nebepažįsta, ir kas
 graudingiausia — nebemoka
 nei žodžio lietuviszkai. Man
 teko kalbinti Užupienės 10
 metų mergaitę, atimtą iz ai-
 riszkos prieglaudos; pasirodė,
 kad lietuviszkai dukteriukė
 nebemokėjo anei žodžio: ant
 jos lietuviszka kalba tiek darė
 bėdos, kaip putimas i szaltą ak-
 menį! Pasirodo, kad prieglau-
 dos svetimauczių tautiszkais
 užmusza lietuviszkus kudikius.

Kita vėl moteriszkė, 6 vai-
 kų motina, po pabėgimui neži-
 ne kur vyro, likus ant malo-
 nės iz szalies, savo 10 metų
 sunelį atidavė kas-žin kokiam
 farmeriui, kurs iz lietuviu pa-
 darys tokios tautos ir tikėjimo
 žmogų, kokios jis norės. To-
 kių tėvų ir motinų, kurie ati-
 duoda svetimiems vaikus ant
 iszauginimo, yra nemažai. Su-
 prantamas daigtas, kad lietu-
 vių vaikai, neszioti ir penėti
 svetimauczių, eina svetimau-
 cziams ant stiprinimo jų sveti-
 mo lietuviųstei gaivalo, o mūsų
 tautos eilias retina, tusszijos
 palikdami. Tikėtis ant pagel-
 bos ir pritarimo sziam reikalui
 nėra ant ko, nes tankiausiai
 iz szalies ateina vėjai, kurie
 stogus gatavi suplėszyti ir su-
 ardyti“.

Nesitikėdams pagelbos iz
 szalies, kun. J. Žebrys, „Ry-
 to“ iszduotojas, stengiasi pats
 savo pajėgomis įtaisyti prie-
 glaudą dėl lietuvių vaikų. Per-
 nai rudenį įstegė lietuviszką
 duonos keptuvę, už pelną nuo
 kurios ketino įrengti lietuvisz-
 ką farmą. Nors keptuvė nene-
 szė tokio didelio pelno, kad
 už jį būtų galima nupirkti far-
 mą, vienok kun. Žebrys kito-
 kiu budu pasistengė įtaisyti
 liet. farmą ir dabar, esant far-
 mai ir duonkepei, tikisi neuži-
 go įtaisyti ir prieglaudą lietu-
 vių naszlaicziams (siratoms).
 Linkime, kad juo veikiausiai
 pasisektų įvykdyti tą tikrai
 naudingą užmanymą.

Koznas taip sako.
 Cascarets katariszkos cukerkos, dyvi-
 niasias iszradimas szio amžiaus, yra
 gurdžios ir paleagvinanzas skanumą,
 daro labai gerą įtekmg ant inkstų, abel-
 nai vidurių, perczystija žmogaus kraują,
 panaikina perszallmg, iszgydo galvos
 skaudėjimą, karsztligę ir užkietėjimą vi-
 durių. Nusipirk baksuką C.K.C. ir pa-
 mėgink jas sziadien; 10, 15, 50 centų, vi-
 sų aptiekorių gvarantuojama. 240

**Zinios apie Scrantono
 lietuvių.**

Paprastai yra skaitoma Scrantone i 3 arba 4 tukstanczius lietuvių, bet iz tikrųjų jų yra daug mažiau. Gegužės mėn. vaiksziiodamas per parapiją, surasziau iz viso vardų 1623,

familijų - 216. Apleidau viso labo familijų 19 ir jeigu skaitysime ant kiekvienos šeimynos po 7 ypatas, tai pasirodys, kad neužraszytų vardų yra 133. Pridėjus tą skaitlių prie skaitliaus suraszzytų vardų, atrasi-me Scrantone 1756 lietuvių.

Skaitant pagal dalis miesto, atrasime ant Hyde Park'o 65 fam.; Marvine Patch 34, Park Place 25, Green Ridge 22, Pine Brook'o 14 ir Boulevard'o 13 — viso familijų 235.

Vaikų suraszzyta..... 421:
 ant Providence..... 130
 „ Hyde Park'o..... 112
 „ Marvine Patch.... 48
 „ Boulevard'o..... 26
 „ Green Ridge..... 34
 „ Park Place..... 48
 „ Pine Brook'o..... 23.
 Su neužraszytais, vaikų yra apie 456. Tinkanczių i mokslainę atsirastų nedaugiau, kaip 100.

Jeigu priimsime, kad lietuvių Scrantone yra iz viso 1756, vaikų 456, gaspadorių su gaspadinėms 470, tai burdingierių atrasime 830, o iszmetus iz to skaitliaus tėvus, motinas, seseris, tarnaites ir t.t., kurių yra i 80, ant tikrųjų burdingierių iszpuls skaitlių 750. Ir iszėjus iz abelno skaitliaus moteris ir vaikus, vyrų atrasime nedaugiau, kaip tukstantį.

Prie to skaitliaus neyra pri-
 rokuoti sulenkėję lietuviai, pro-
 testonai ir taip vadinami val-
 namaniai. Skaitant lietuvių
 be skyriaus tikėjimo ir prigu-
 lėjimo prie parapijos, atrasime
 jų Scrantone 2000 nepilnai.

Apielinkese lietuvių nedaug.
 Priceburg'e gyvena i 90 (surasz-
 zyta tik 82), Peckvilleje 12
 ypatų, Ridge'uje i 215 ypatų
 (32 fam.). Mažas tik burelis
 iz gyvenancziųjų tuose mies-
 tuose lietuvių priguli prie lie-
 tuviszkos parapijos Scrantone.
 Didesne pusę jų sulenkėjusi.
 Taip, Ridge'uje tik 4 šeimynos
 vartoja lietuviszką kalbą. Kiti,
 nors moka lietuviszkai, sneka tarp
 savęs lenkiskai ir laiko savę už
 lenkus. Girdėjau, kad Danmore'je
 yra keliolika lietuvių, bet niekas
 man tikrų žinių apie juos
 suteikti negalėjo.

Abelnai, skaitlius lietuvių,
 apsigyvenusių Scrantone ir
 apygardose su tais vėl, kurie
 nenori vadintis lietuviais, neyra
 didesnis, koip 2.400 (asz užra-
 sziau viso labo 1888 ypatas).
 Isz to skaitliaus prie lietuvisz-
 kos parapijos priguli nedaug-
 gaus, kaip 900 — vyrų, mo-
 terų ir vaikų.

Visi dirba angliakasyklose,
 iszskyrus 4 saliuņkus, vieną
 sztornijką, keletą kriauczių ir
 2-3 užsiimanczius agentura
 arba vežiojimu alaus po namus.
 Priceburg'e randasi 3 lietu-
 viszki saliuņai; Ridge'uje - 6.

Draugysczijų yra keturios:
 szv. Juozupo [80 suvirsz sąna-
 rių], szv. Stanislovo [sąnarių
 i 50], szv. Kazimiero [25 są-
 nariai] ir neseniai dar susitvė-
 rusi jauna draugystė szv. Petro.
 Beto yra dar kuopa Susi-
 vienyjimo ir neseniai atnaujin-
 tas politiszkas klubas.

K. A. K.

Neiszspjauk su tabaku ir nesurukyk savo
 amžių.
 Jeigu nori atspratyti nuo naudojimo
 tabako ant visados ir būti drutas, ma-
 netiszkas, pilnas naujo gyvenimo ir pa-
 jiegų, gaus **No-To-Bac**, stebukly dary-
 toją, kuris daro iz ligotų drutus vyrus.
 Daugumas pasidaro 10 svarų sunkesniais
 10 dieny. Suvirszum 400.000 iszsigydė
 jau. Pirk **No-To-Bac** nuo savo aptiek-
 riaus, po gvaranciją, jog iszgydys tavę,
 už 50c. ir \$1.00. Knygtę ir sampellus
 prisiųsi už dyką. Adresas:
 Sterling Remedy Co., Chicago arba New-
 York. 243

Agitatoriams.

Jau nepertoli Spalių mėnuo,
 o su juom ir „Susiv.“ Seimas.
 Pakilo pirmiausiai balsai „Su-
 siv.“ draugų, kurie garsina
 per laikrascezius savo užmany-
 mus, pagal jų nuomonę „Sus.“
 naudingus. Dabar pradeda at-
 siliepti ir visoki... agitatoriai.
 30-am „Vienybės“ No. p. R.
 Gaubas iz Traverse City, ap-
 raudojės vargus savu kuopos,
 tiesiai, kaip iszskėtės nagus va-
 nagas, užsiuola ant spaus-
 tūvės, kurioj spaudinasi „Sus.“
 organas „Tėvynė“, t. y. ant
 „Garso“ spaus- tūvės. Mat,
 „Tėvynė“ miestas Traverse
 City buvo užraszytas Traver-
 City. Taityczia, anot p. Gau-
 bo, užraszė „Susiv.“ virszin-
 kai, kad nelaiminga kuopa...
 negautų posmertinės. Isz kur-
 tas „Sus.“ virszinjkų užkie-
 tėjimas, p. G. nepaaiszkina; nę
 nepaaiszkina iz kur netikėtai
 atsirado virszinjkų mylista,
 nes jie pataiso skaitlių sąnarių
 ir miesto antraszą, tik tas
 nieko negelbsti, nes atsileidus
 „Sus.“ virszinjkams, prasideda
 Garso spaus- tūvės užkietėjimas.
 Spaus- tūvė supyksta ant Traver-
 se City kuopos (vėl nežinia
 už ką) ir negaledama kitaip at-
 kerszyti, siunczia tik tokį „Tė-
 vynės“ skaitlių, koksai yra toj
 paczioj Tėvynėj užraszytas.
 O nedorybė!

Czia tik piktumai, kersztai,
 neapykanta! Už ką czia visi
 ant Traverse City kuopos
 pyksta, nę pats Saliamonas
 nesuprastų. Nesuprastume
 nę mes, jei nežinotume, kad
 artinasi Seimas, dėlto praside-
 da agitacijos, kad Tėvynė ki-
 toj spaus- tūvėj spaus- tųsi. Tik
 ta agitacija suvis nereikalinga,
 nes „Garso“ spaus- tūvė „Tė-
 vynę“ spaudina be jokio pel-
 no, o neretai ir savo dadedą.
 Isz „Tėvynės“ už tą pre-
 kę tik viena sunkenybė spaus-
 tūvei, ir jei „Garso“ spaus-
 tūvė tą daro, tai tik dėl to, kad
 atlikti tautiszką darbą. Be
 abejonės ir kitų metų „Sus.“
 duos ten Tėvynę spaus- ti, kur
 už pigiaus tą darbą atliks. Jei
 apsiims kokia kita lietuviszka
 spaus- tūvė be pelno tą atlikti,
 pasveiksime ją su džiaugsmu.
 O tokiems agitatoriams jų agi-
 tacijos ne garbė, tik gėdą gali
 atneszti.

**MedegaS. Daukanto
 bijografijai.**

— (Tas.) —

Ach, berneliai, bernuželiai!
 Kur mes pasidėsime?
 Nuo...*) prakeiktųjų
 Niekur neiszbėgsim.
 Atsirado dabar ponai
 Kad.....ima,
 Rankas risza su virvelėms,
 O kojas lenceiguais pina.
 Vienus risza, antrus veža,
 Trečius pėkscezius varo,
 Kaip žvėriems kantriems
 Vienoj triuboj guolį daro
 Ant sziaudy galelių.
 Ir pastato po tris sargus
 Po kožnu langeliu,
 O žadėjo bernuželiams vargus. —
 Iszrinktiniai prakeiktųjų
 Szalim joja raiti,
 O mes broliai izz brolelių
 Vidur pėkszezių keliu.
 Verkė tėvas ir moeziutė
 Vaikus savo iszleisdami,
 O mes verkiame broluželiai
 Senius varguos palikdami.

*) Czia turbūt užtylėtas žodis: mas-
 koltų. R.

Randa sesės ir broleliai
 Siratėlems iszleisdami,
 Liepti gieda žaunierėliai,
 Plėszia szirdis užkirsdami.
 7.
 Margi dvarai, margi dvareliai,
 Deimanto langeliai.
 Sode auga žali lapeliai,
 Raudonos uogelės.
 Augino manę motinėle
 Kaip daržę rutelę,
 Augidama pažadėjo
 Jaunąmjam berneliui. —
 Atjoja bernas pirma
 Per lygų laukelį
 Ir pririso bėrą žirgą
 Pas rutų darželį. —
 Ir iszoko bėras žirgas
 In rutų lovele. *)
 Ir pamnyė žalias rutas
 Po bėra kojele.
 Verkė ruta ir mėtėlė,
 Verkė drauge lelijėlė,
 Verkė mūsų panaitėlė
 Rutų vainikėlio.
 Neverkk tu, rutelė,
 Neverkk mėtą, lelijėlė,
 Neverkk mūsų panaitėlė,
 Rutų vainikėlio.
 8.
 Ej tu karvel', karvelaiti,
 Tu augsztai lekioji,
 Nulekdamas pievoj žalioj
 Sav žoles lasioji.
 Ei tu sakal — sakalėli,
 Tu placziai ulioji,
 Po svetimą jau szalelę
 Navinas neszioji.
 Girdžiu aszai naujienelę,
 Bet nelabai puikią:
 Girdžiu mano panaitėlę
 Rytoj szliubą ima.
 Tegul veda, tegul teka,
 Tegul szliubavoja
 Bėrą žirgą pabalnosiu
 Ir asz tenai josiu. —
 Pažiūrėsiu, padabosiu
 Bei gražus parėdkas.
 Szilko, aukso szliubose,
 Deimanto vainikas. —
 Vėda paną per bažnycią,
 Ant galvos vainikas,
 Labas rytas panaitėle,
 Asz pirmas jaunikis.
 Sėdi pana lomkos'
 Tarp visų panelių,
 Kaip ir dangų mėnuo
 Tarpu žvaigždelių.
 Taip mūsų panelė
 Panom kloniojanczioms,
 Kas tai užrėgėjo
 Gailliai verkenciją. Finis.
 9.

Prisejau rutų darželį — rutų darželį.
 Prijojo kiem's svetelių — kiem's
 [svetelių].
 Matule mano senoji — mano senoji,
 Priimk svetelius jaunuosius — sve-
 [telius jaunuosius].
 Dukrele mano mieloji — mano mie-
 [loji].
 Ne mano sveteliai, tai tavo — tai
 [tavo].
 Matute mano baltoji — mano baltoji
 Ir aszai nekito — tavo, nekito — tavo.
 Už balto stalo sėdėjau — stalo sėdė-
 [jau].
 Su dieveraičiais kalbėjau — dieve-
 [raičiais kabėjau].
 Dieverys tarė gerdami — tarė ger-
 [dami].
 Buk sveika mūsų martele — mūsų
 [martele].
 Nepramanyk vardelio — neprama-
 [nyk vardelio].
 Dar asz ne jusų martele — ne jusų
 [martele].
 Paczeivo tėvo dukrelė — tėvo duk-
 [relė].
 Devyniu brolių seselė — brolių se-
 [selė].
 Margam lopszelį liuliavau — lop-
 [szelį liuliavau].
 Aukso žiedeliais bovijau — ziede-
 [liais bovijau].
 Kalnrose pjoviau rugelį — pjoviau
 [rugelį].
 Lankose grėbiu szienelį — grėbiu
 [szienelį].
 Finis.

Iszraszytos visos isz senobinių
 rasztų ir nuo senobinių giesminjkų,
 kaip anas dabar gieda. —
 *) Gręda.

BROLIAI MARK
 428 South str. Philadel-
 phia, Pa.
 Krautuvė degtinės, vyno, li-
 kierio.
 Klausdami apie „prekes ra-
 sykit pas pirmąjį agentą:
Dr. Julian Czupka
 5129 Malcolm str. Philadel-
 phia, Pa.

ANTANAS KALCZINSKAS
 geras ir teisingas
 vyras laiko
 mainierių
HOTELI
 ANT
KETVIRTOS
 (Fourth) Street,
 Minersville, P.

JOHN CLARK
 užlaiko vyną, likerius ir
 cigarus. Visados szaltas ir
 szviežias alus.
 Elizabeth Port, N.J. [17-VII-97]

Dvi vienatinės Aptiekos
 kur galima susiszekėt lietuviszkai,
 nes Jurgis Murautskas, lietuvis, to-
 randasi, per ką galima gaut broliez-
 ką rodą pas jį po tokiu adresu:
P.C. Shilling & Co.,
 2801 & 2401 Penn. Avenue,
 Pittsburgh Pa.

J. M. SCHAFER.
 Laikau didelę Krautuvę importavę VYNO,
 LIKIERIU, pargabentų iz Europos, taipgi užla-
 kau visoki ALU, kur gali gaut butelials ir
 baczkutėms, užlaikau klerkų lietuvių.
 JONA BARDZILAUTSKA. Neuzmirszkit
 atsiszaukt po adresu:
 1109 Carson str. South Side
 Telephone 41 — Pittsburgh, Pa. [15-5-97]

Adomas Kiczas
 geriausias ir vienatinis lietuviszkas
Kriauczius visoj Minersvillei.
 Lietuviai, eikit pas saviszką, o nesigrau-
 dšit. Gyvena Grabaucko namuose.
 [8-5-97]

GERIAUSIA UŽEIGA paa
J. ANCEREVICZIUS
 202 S. Main st. Shenandoah, Pa.
 Nagi vyrai pas savo brolių lietu-
 vijką ant szalto alaus! izz Prancijos
 «znappo ir turkiszkų cigaru! Užei-
 kit, o nepasigaliesit. [37 ir 19]

Antanas Galinis.
 Smaglausia vieta dėl užeigos, jo gėrymų
 nereik nę girti, nes jie patys giriasi
 O žmogus melius ir prietellis bedoje
 Plauberij žemiau Re adingo geležinkelio

PATENTS
 Promptly secured. Trade-Marks, Copyrights
 and Labels registered. Twenty-five years ex-
 perience. We report whether patent can be
 secured or not, free of charge. Our fee not due
 until patent is allowed. 32 page Book Free.
 H. B. WILLSON & CO. Attorneys at Law,
 Opp. U.S. Pat. Office WASHINGTON, D.C.

DIDŽIAUSIA
Lietuviszka
RESTAURACIJA

Geriaus! gerymai, užkandžiai uždyka nę
 ryto iki 12, ir nuo 8 vakar iki 12. Ti-
 ri visoki kogeriausia padarytų valgtų
 kepsnių, oisterių ir t. t.
 Smaglausia vieta dėl užeigos. Yra
 pulki salė kurioj stovi net 9 biliardai
 Priegtam da kiekviena dailiai prilma ir
 roda reikale duoda.

M. KUPCZINSKAS ir
P. PHSKEVICZIUS
 Kampas Main ir Oak uliczių,
 SHENANDOAH, PA.

SALIUNINKAI
 — Na wisi prie alaus —
CH. SHMIDTO
 Ar zinote lietuviai kad CHRY-
 TIAN SHMIDTO yra geras alus ir
 galva nuo jo niekad neskanda. Pas
 Ch. Shmidt'a gali kas nori gauti ir
 baczkutia in namus parsigabenti,
 70 W. Coal str. Shenandoah, Pa.
 41ir 11

Zemaiczių Vyskupyste.

PERSKYRIMAS XIV.

— (Tąsa.) —

200.

UŽRASZAI PADARYTI BERNARDINAMS.

Nuo 1600 m. lyg pabaigimui muryti bažnyčių, Chodkevicziai maitino Krėtingos bernardinus savo duona, nedarydams jiems nekokių užrasų. Bet paskiaus norėdams, kad ir jam mirus zokoniškams nepritrūktu maisto, užrasė savo klostoriui 1) tris valakus žemės be žmonių, 2) piliavą iš Krėtingos valseciaus, neszanczią kas metą 350 baczkų, 3) rinkliavą iš to pat valseciaus, neszanczią 210 auksinių, 4) maž daug medaus, szieno ir medžio dėl pakuros.

Tuos užrasus, Chodkevicziai meldžiant, 13 d. Kovo 1619 m. Varszavoj patvirtino karalius Zigmuntas III.

201.

KLOTIS.

Nuo to laiko tyliai gyveno Krėtingoj apie 15 bernardinų, iš jų vienas buvo klebonu ir valdė parapiją, antras skelbė Dievo Žodį szventomis dienomis, trečias mokino parapijos vaikus, kitas szvietė jaunus bernardinus; ir taip visi turėjo kuom darbuotis, pakol jų nesutrukė szios gadynės. Pradžioj asztuoniolikto amžiaus kilo karė lenkų su žuvėdais. Krėtingos bernardinai, pajutę ateinant žuvėdams ir viską jiems lupant, sukrovė brangius klostoriaus daigtus, iszvežė į Prusų pusę ir amžinai juos paslėpė, nes jų niekuomet neregėjo. Tuotarpu atsivilkę į Krėtingą, žuvėdai įsimusę į užrakitą klostorių, iszblaszkė zokoniškų ir emė, kas jiems tiko. Negana to, 1710 m. isz priezasties neturto į Krėtingą marui įsisukio, nevien miestelij. bet ir klostorių dangel žmonių iszmirė. Ilgainiui giltinė nusisuko į kitą pusę. Lenkams su žuvėdais Olivos klostorių sądarą padarius, neprieteliai iszėjo į savo žemę; marai, užstojus žiemai, pradėjo tilti, todėl ir zokoniškai sugrįžo į savo lizdą. Bet sugrįžę neturėjo kuom misti, nes isznovytas per kares ir marus Krėtingos valsecius, nė rinkliavų, nė piliavų jiems nedavė. Pajutęs tuos dalykus, Kazimieras Sapieha, Vilniaus vaivada, atvežė jiems duonos, bažnyčių isznaujo apklojo plytomis ir pataisė, jau begriuvantį, bažnyčios bokštą. Paskiaus susigriebę žmonės pradėjo ir piliavą vežti; taip nuslinko visos nelaimės. Žemaičiams pakliavus po maskolium, Krėtinga teko kunigaikszcežiui Zubovui; tas liovėsi ir piliavą, Chodkevicziaus užrasytą, pilti ir rinkliavą rinkti. Isz to kilo tarp kunigaikszcežio ir bernardinų vaidas, kuris vienok pasibaigė klostoriui su pelnu.

Nemaž pelno Krėtingos bernardinams atnesza žmonių apžadai ir stebuklingas paveikslas szv. Antano, pas kurį eina su dovanomis nevien Žemaičiai, bet ir Kurszinikai su Prusais. Klostoriaus knygynė yra 753 knjgos.

Vienas Krėtingos klostoriaus bernardinai, mokantys vokiszknai, visados gyveno pas katilikų bažnyčią Klaipėdoje. Bet 1817 m. Prusų karalystės vyriausybė liepė kunigui Protmannui grįžti į Krėtingą, o Klaipėdos bažnytelę pavedė Prusose gimusiam kunigui.

202.

BERNARDINAI TITUVENUOSE.

Endriejus Valaviczia su savo motere Katarina Goslavskaitė, žinodami apie dievobaimingumą ir darbsztumą bernardinų, užsimanė įsteigti jiems klostorių savo miestelij Tituvėnuose. Kaipogi Valaviczia 1613 m. nuleido gromatą Petrui Gnieznienskiui, bernardinų provincijolui, kad atsiųstų keletą zokonių pasznekti apie užrasus ir apžiūrėti vietą, kurioje ketino uždėti klostorių. Nudžiugęs isz tokios naujienos provincijolas, tuojaus nusiuntė į Tituvėnus Albertą Opalovskį, Vilniaus gvardijoną, Andriejų Graskį, skelbėją Dievo Žodžio, ir Bernardiną Szvabą, Kauno gvardijoną. Sausa, graži, klostoriui pasikirta vieta, prizadėti užrasai ir Valavicziaus žmoniszkumas, taip patiko svecziams, jog tie vienu balsu suszuko: „Meldžiamas tėveli, dirbk, ką dirbi greicziaus!“ Valaviczia žadėjo szarpiai griebtis už to darbo, bet tuojau, smagiai susirgęs, susiprato, kad jis tą dalyką neįvalios atlikti. Todėl pavadinęs savo brolių Jaroszą arba Jeronimą Valaviczį, meldė, kad jis bernardinams bažnyčią su klostorium pastatytų. Ant galo, užrasęs zokoniškams 10,000 auksinių, gabalą žemės, du prudu ir tris ežerus, 1614 m. numirė.

203.

STATYMAS KLOSTORIAUS SU BAŽNYČIA.

Jeronimas Valaviczia, atlikdamas įsakymą a. a. savo brolio, suteikęs akmenų, plytų, kalkių ir visokią medegą, pakvietė bernardinus. Kaipogi neilgai trukus atvažiavo isz Vilniaus į Tituvėnus Bernardinas Szvabas, Petras Laskovskis, Liudvikas Salkovskis, Motiejus Szolodzeviczia ir avenvedis Baltramiejus Szavelskis. Pirmas gvardijonas Szvabas, gavęs nuo Valavicziaus 3,000 auksinių, pargabeno isz Vilniaus amatniką Kasprą arba Kasparaviczį, su kuriuom šip susznekejo: Kasprą apsiėmė su savo darbininkais pastatyti muringą bažnyčią ir klostorių, o gvardijonas prizadėjo visą ką pristatyti ir užmokėti 8,000 auksinių. Kada plytos ir visi dalykai buvo suvežti ir kada muringai jau ketino pamatams vietą kasti, susigincezyjo tarp savęs bernardinai, kur reik statyti bažnyčią. Vieni norėjo, kad būtų papuszyne, toliaus nuo vandens, o kiti, kad riogsojų ties pat prudu ant kalnelio. Kad per keletą ginezo dienų muringai be reikalo trukdė, o anų nebuvo kam sutaikyti; Kasprą, atsikėkęs vieną rytą, pasakė, jog matė ant kalnelio ties prudu žvakelę, kurios neįvaliojo užgesyti ir didis vėjas. Bernardinai, iszgirdę tą pasaką, liovėsi bargėti ir ten daleido statyti bažnyčią, kur pasirodė žvakelė. Kaipogi toje pat vietoj 20 d. Birželio 1614 m. muringai padėjo pamatus bažnyčiai. Merkelis Gieiszas Eljaszeviczia, tuomet Žemaičių vyskupystės valdonas, tyčia atvažiavęs į Tituvėnus, prie Valavicziaus ir daugybės žmonių paszventino kaminį, o Jonas Jamiolkovskis, jezujitas, perdėtinis Kražių klostoriaus, pasakė graudingą pamokslą.

204.

UŽRASZAI.

Kovo 17 dieną 1618 m. Jeronimas Valaviczia akyse savo brolio, Vilniaus vyskupo, Varszavoj užrasė Tituvėnų bernardinams 17 valakų ir 22 margų žemės be žmonių, savo melnyciose leido visados be užmokiesties malti ir prizadėjo butinai užlaikyti norą Andriejaus Valavicziaus. Rasztą, tame dalyke iszduotą, Valavicziai meldžiant, patvirtino karalius Zygmuntas III. Visu kuom aprupiti bernardinai užsimanė papuoszti naują bažnyčią; sudėjo murmulines, isz žuvėdų žemės parvežtas, grindis, į vieną bokštą įdėjo laikrodį, už 50 raudonųjų nupirkta, savo pinigais padarė isz gipso septynis altorius, o dėl įsteigimo asztunto-didžiojo altoriaus Katarina Valaviczienė dovanojo 1,000 auksinių, vyskupas Eustakijuszas Valaviczia atsiuntė isz Vilniaus paveikslą Motinos Dievo, pirkta už 50 auksinių, kurį bernardinai įstatė į didįjį altorių. Jonas Karolius Chodkeviczia suteikė 100 auksinių, kad už tuos pinigus visados žibintų pas didįjį altorių žvakę. Tokiu budu bažnyčia buvo visukuom aprupita

205.

UKES VEDIMAS.

Bernardinai, įgiję viską, ko tik reikėjo dėl garbės Dievo, neužmiršo ir kitų dalykų. Pastatė reikalingas ukei triobas, aptvėrė murine sienu klostorių su szventoriumi. Perkeltas isz Vilniaus kunigas Simonas Oczko, kaipu buklus daržinikas, užsodino gerais medžiais klostoriaus daržą. Metuose 1625 netoli Kauno mirė maro ligą ponis Mackeviczienė; pakviestam į jos laidotuves kunigui Oczkai prilipo ta pati liga, kuriai ne vien tik jis, bet ir daugelis kitų Tituvėnų gyventojų iszmirė. Atvažiavęs į klostorių Jurgis Tiszkeviczia 1 d. Lapkriežio 1639 m. paszventino bažnyčią ir daleido bernardinams valdyti parapiją, kurią lyg szioliai valdė sziaip jau, gyvenantis pas Tituvėnų medinę bažnyčią, kunigas. Laikuose karių 4 Vasario 1708 m. įsilaužę į klostorių baszkirai ir kalmukai užmuszė keletą bernardinų, geresnius daigtus atėmė, įpuolę į bažnyčią nudraskė altorius ir puszką su Szvencziausiu Sakramentu iszneszė.

Tituvėnų bernardinai, matydami dievobaimingumą žemaičių, nemanė, jog, kad būtų ezia pirmutinę jų mokslinecia, daug jaunomėnės įstotų į zokoną. Turėdamas tą viltį Pranciszkus Sventorzeckis, Lietuvos provincijolas, 1736 m. virszinikui zokono Jonui Antanui nuo S. Kryžiaus leidžiant, įsteigė Tituvėnuose pirmutinę moksleinę. Ta vienok, ar tai isz priezasties anksztumo klostoriaus, ar dėlto, jog maž kas į zokoną testėjo, keletą metų pabuvus iszgaizo. Ant to nepaisydamas Mykolas Paszkeviczia, lygia dalia provincijolas, Rapalui Laugagnanni, zokono generolui, gyvenanciam Ryme leidžiant, 1746 m. antru kartu įsteigė pirmutinę moksleinę ir gana daug jaunomėnės priėmė į zokoną. Anksztame klostorių buvo mažai ruimo, dėlto gvardijonas Beneventuras Žarskis, prisipirkęs plytų, pristatė naują dalį klostoriaus, kurioj ypatingai patalpino klierikus. Kunigas Dyrneitoviczia buvo pirmutinių jų mokytojum. Nuo tos gadynės lyg 1828 m. visados Tituvėnuose jaunikaicziai galėjo įstoti į bernardinus, o nuo tų metų, isz priezasties naujų vyriausybės parėdymų, maž kas, ar butinai nieks nebeįstotų į tą zokoną.

206.

ISZDIRBIMAS APISISTOJIMU ARBA STACIJU.

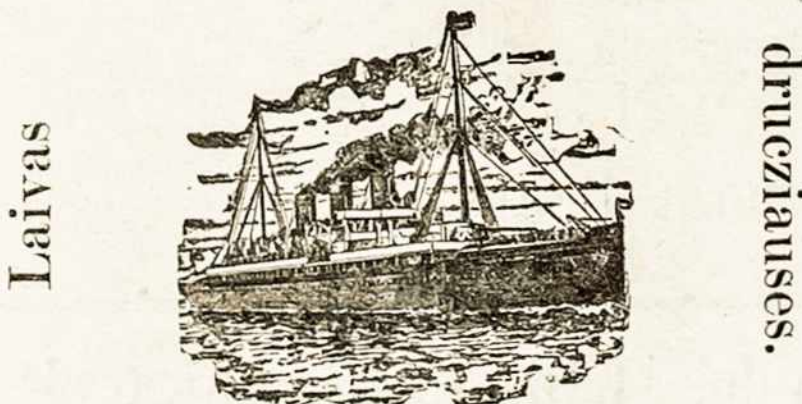
Metuose 1729 bernardinai, suvažiavę isz visų pusių į miestą Medijolaną, ilgai snekėjosi apie reikalus savo zokono ir atskyrė Lietuvos provinciją nuo provincijos Lenkų, kuriomdvien lyg szioliai viens provincijolas valdė. Baigiantis susirinkimui, bernardinai Antanas Burnickis, zemaitis, apsiėmė buti gvardijonu Jeruzolimos klostoriaus pas grabą Jėzau Kristaus, kur ir nuplaukė. Trejetą metų ten pabuvęs, parvažiavo į Tituvėnus isz parsivežė gana daug žemės isz vietų krauju Kristaus apszlakstyty. Bernardinai, norėdami, kad ta žemė visiems būtų matoma, 1771 m. padarė aplink szventorių gražias muros stacijas, o pas kiekvieną už stiklo patalpino po truputį, isz Jeruzolimo parvežtos, žemės. Ketveriems metams praslinkus, P. Guizėvskiiui padedant, vidurij szventoriaus pastatė muringą koplyčią ant atminimo kanczios Vieszpates Kristaus. In tą koplyčią einasi kelias per trepus, o ant koto trope taipogi yra szventa žemė, patalpita už stiklo. Klemenas XIV, popiezius, visiems, kurie toj vietoj minės Vieszpates kanczią, suteikė daugelį atlaidų.

— (Toliaus bus.) —

Banka Bischoffo

uždėta 1848 metu
name Staats-Zeitung, prie užvažiavimo ant Brooklyno tilto, priesai City Hall
New-Yorke

Simecziamė pinigų į visas dalis svieto pigel, saugel ir greitai

Iszduodame Szipkortes (laivakortes) ant greicziausiu garlaivių į krajų važiuojantiems ir iszsiuncziamė szipkortes dėl atvažiavimo isz krajaus į Amerika.

Bankoje savo visados laikome daugybe pinigų del iszmainymo, kaip tai: Maskolijos rublių, Vokietijos markių, Austrijos guldenų etc

Dėlei artėsnės žinios raszyk į

Bischoffs Banking House

2 Centre str. (Staats-Zeitung Building, New-York.

Nedėlioje Banka atvira nuo 10 iki 12 adynai.

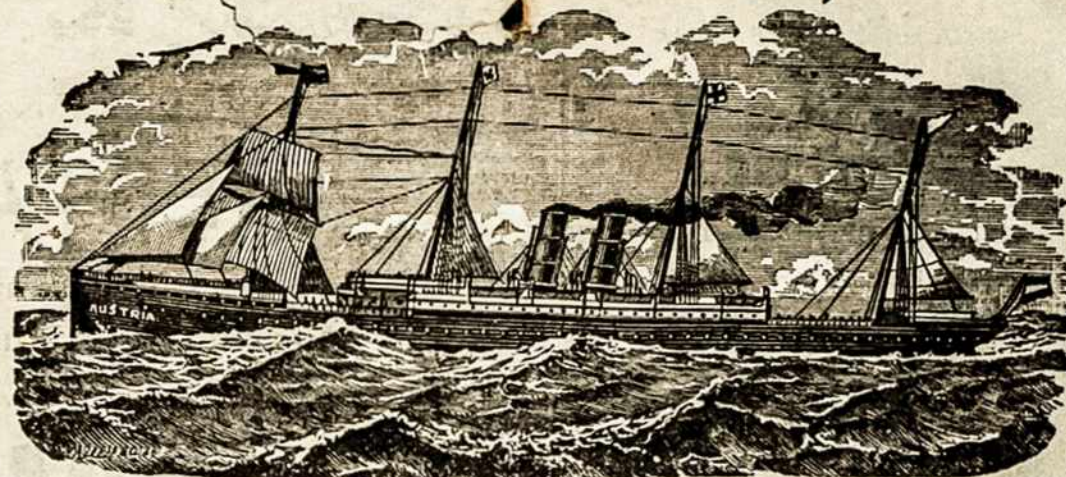
CANDY CATHARTIC
Cascarets
CURE CONSTIPATION

10¢
25¢ 50¢

ABSOLUTELY GUARANTEED to cure any case of constipation. Cascarets are the Ideal Laxative, never grip or scribe, but cause easy natural results. Sample and booklet free. Ad. STEELING REMEDY CO., Chicago, Montreal, Cal., or New York. 217

REGULATE THE LIVER **ALL DRUGGISTS**

Povilas Obiecupas

vienatinis lietuviszkas pinigų-siuntėjas; siunczia pinigus į visas dalis svieto: į Europą ir t. t. ir pinigai buna kuogreicziausiai iszmokėti per banką. Lietuviai visi privalo eit pas savo viengentį, o ne pas koki tèn žydą prigavėją. Gyvenanti toliaus nuo Pittsburgh'o gali pasirodavot per laiszką, įdėdami pacztinį ženklielį už 2 centu, o gaus broliszką rodą.

Taip-gi parduoda ir laivakortes ant visų kelių į visas dalis svieto.

Offisas (kantoras)

P. Obiecupas

1012 CARSON STR.

PITTSBURGH, PA.

LIETUVISZKAS

KRIAUCZIUS

steliuotus siutus pasiuva
tikt už \$14 mažiau-
sios prekės, eina iki \$40,
o kalnes nuo \$3 iki \$18.

daraus i t u s pigiausiai kaip visur ir darbas buna atliktas kuopikiau; siai, Pasiskubikit broliai! aplaikiau naujų materijų isz fabriko, ką dar nė vienas kriauczius neturi, padarysiu puikiai ir pigiai savo broliams Lietuviams, tikt n'uzmirszkait atsilankit pas manę, o už ką nesigalėsit.

Adomas Pauliukaitis

2713 Penn. Avenue,

Pittsburgh, Pa.

VYRAI! VYRAI!

Kas į Cleveland'ą atkeliausit,
Pas Olszinską visko gausit —
Szaito alaus, geros ariekos
Ir kvepenzių cigarų....

Ateik, broli, pamatyti

Ir to visko pabandyti.

Turiu puikiausią restauraciją isz visų Cleveland'o lietu

Su guodone

Nikodem As Olszinskas.

825 St-Clair str.,

Cleveland, Ohio.

GARSO REDAKCIJOS DOVANOS!

GARSO Redakcija padarė ypatingą sutarimą su redakcija garsaus po visą svietą angliszko laikraszezio „The National Recorder“, kuris ypatingai užsima apraszmais naujausių mokslo iszradimų ir naujų iszmislių, o taipogi padeda iszradėjams įgyti patentą ant jų iszradimų.

Idant pasigarsyti dar labiaus ir pasiekti visus ir visų luomų ir tautų žmones The National Recorder užmanė didelį klostę ir visl, kurie prisius \$1.50, gaus per visą metą GARSA, taipogi angliszko laikrasztį „The National Recorder“ ir p a l i u d i j i mą, duodantį jam tiesą už dyką imti dalyvumą konteste.

Tiems, kurių yra užmokėta prenumerata, po prisutintimui \$1.50, siunsiu laikrasztį per kitus metus, kaip dabar yra mūs knigose užrasyta. Norint įgyti tiesą imti dalyvumą tame konteste, reikia pasiskubiti, nes szitas ypatingas pasiulijimas yra tik ant trumpo laiko.

7.300 dol. bus iszduota.

National Recorder įgyjo praklinų vardą tarp moksliškų ir pramonės laikraszezių. Jis turi tukstanezius skaitytojų kiekvienoje valstijoje, kiekviename mieste ir kaimeliuje, bet jis nori daugiaus. Nė vienoje szalije žmonės nėra taip palinkę ant visokių iszradimų, kaip pas mus Suvienyotose Valstijose. N a t i o n a l R e c o r d e r yra dideliu pagelbiniku dėl visų iszmislinezių ir visados apszeziai žinių priduoja apie naujus iszradimus ir juos apraszo. Idant padiditi savo skaitytojų skaitlį ant kokios pusės milijono per kelis mėnesius R e c o r d e r užmanė iszdalyti dideles dovanas daugybei ypatų, kurios pasirodys gabesnėmis ir praklinesnėmis. Dovanų prekė isznesza \$7.300. Kontestas iszsisbaigs 1 d. Lapkriežio (November) 1897 m. Dovanų paskyrimu užsima praklinus tiesos vyrai, tarp kurių yra ir 3 žymesni sgnariai kongresso. Augztas vardas tų vyrų gvarantuoją jų nusprendimo teisingumą.

SZTAI TOS DOVANOS:

1000 dolerių auksu.....	\$ 1000
Kellonė po Europą.....	„ 600
Kellonė į Kaliforniją, Mxico.....	„ 400
5 dovanos po 200 dol. auksu.....	„ 1000
Kaszai ant 1 metų už moksła	
kokoje nors Amerikos kolegijoje ar moksleinėje.....	„ 800
100 dovanų po 10 dol. auksu.....	„ 1000
Puikus portafijonas brangiausio medžio už dyka pristatytas iki vietai.....	„ 500
100 dovanų po 10 dol. auksu.....	„ 1000
10 100-dolierinių dvirazių.....	„ 1000
70 dovanų po 5 dol. auksu.....	„ 350
125 dovanų po 2 dol. sidabru.....	„ 250

Trys szimtai dvidezimts penkis dovanos kasztuojanczios.....

\$ 7.300.

Budas, kaip įgyti vieną isz tų dovanų, labai prastas. Visas tavo darbas — perskaltes tris ezia padėtus žodžius „Patent Attorney Wedderburn“ suskaltes ir gerai įsidėjęs literas tuose žodžiuose, sudaryk kuodaugiausiai žodžių (angliszka) isz tų literų: kiekvienu litera žodije turi tik tiek syk buti, kiek syk ji yra tuose trijuose žodžiuose (Patent Attorney Wedderburn). Užduodame darbą isz tų žodžių literų sudaryti visokius žodžius, norėdami pertai pagarsinti visur Wedderburn'o kumpanią, kad visi žinotų, jog iszradus ką naujo, reikia kreiptis prie tos kumpanijos, nes ji lengviausiai parupis patentą ant iszradimo.

Wedderburn & Co. apricz augszeziaus pamintų dovanų, prizada iszmokėti dar \$500 auksu tam, kuris gaus pirmą prizą (dovang).

Taigi tas, kurs prisius daugiausiai žodžių, gaus \$1500 auksu; kitas dovanas gaus paeilui kiti isz prisistųjų žodžių skaitliaus. Idant įgyti tiesą imti dalyvumą szitime konteste, nereikia jokios extra mokesties, tik užmokėkit už metus prenumeratą už GARSA ir NATIONAL RECORDER, viso labo \$1.50.

Apturėję tuos pinigus, mes prisiusime kiekvienam užsmokėjusiam tam tikrą paliudijimą (certificate) su visais paaiszkinimais apie kontestą ir regulas, kaip padaryti žodžių suraszą.

Vardai visų laimėjusių dovanas bus apgarsiti „National Recorder" ije; Garse gi paminėsiu visus lietuvius, kuriems pasiseks laimėti ką szlame konteste.

Pingus siuskit ant adreso:

Garsas Publishing Co.

Shenandoah, Pa.

Chas Rettig ir Sunus

POTTVILLEJE, Pa.

turi pravorą Lager alaus ir Porterio, talposgi
Bavarsko alaus, kurs geresnis už importavotą. Pardavėneja ir bruku-
tėms dėl szelmyių.

S. MARKAUCKAS

—neseniai pirko—

Salunas.

pertai, žinote, jog kaipu naujas biznieriūs nesiguli savo gardaus alucioz ir turkiszku cigarų. Visi eikit pas sąrą ant 315 E. Centre st. Shenandoah, Pa. ly

JOSEPH MATUTIS,
287 Wythe Ave., Brooklyn N. Y.